

Financimi i tregtisë ndërkombëtare
përmes faktoringut
dhe forfaitingut

Përmbajtja e ligjëratës

Çka është faktoringu?

- Faktoringu avans dhe i maturuar
- Faktoringu dhe format tjera të financimit afatshkurte
- Palët në faktoring
- Pjesët kryesore në faktoringun avans
- Faktoringu ndërkombëtar
- Risqet në faktoring

Çka është forfaitingu?

- Kur duhet që forfaitingu të përdoret
- Forfajteri, cilat informata duhet t'i ketë
- Përparësitë e forfaitingut
- Aspekte të përgjithshme të forfaitingut
- Kostoja e forfaitingut

Financimi i tregtisë ndërkombëtare

- ❑ Problemi më i madh kur tregtohet me vende të jashtme është se si të arketohen kërkesat nga blerësit (importuesit)
 - Kompanitë financiare iu ofrojnë tregtarëve mbështetje financiare në kompensim për provizion dhe garanci

- ❑ Ekzistojne dy lloje të formave të financimit:
 - Faktoringu
 - Forfaitingu

Faktoringu

- Faktoringu është transakcion financiar në të cilin biznesi ia shet kërkesat e arkëtueshme të tij (faturat) palës së tretë (i quajtur faktor) me diskont (zbritje)
- Apo, faktoringu është proces i blerjes së faturave nga biznesi me nje diskont te caktuar
- Faktoringu ofron shërbime financiare për kompanite e vogla dhe të mesme të cilat kanë nevoje për para të gatshme

Faktoringu - vazhdim

- Firma faktor ka provizionin rreth 5%
- Në faktoringun “avans”, faktori i ofron financim shitësit për llogaritë në formë të “avansit” në para, shpesh 70-85% të çmimit blerës të llogarisë
- Mbetja e çmimit blerës paguhet pasi të zbriten diskonti (provizioni) dhe ngarkesat tjera, pas arkëtimit të llogarisë së klientit

Faktoringu - vazhdim

- Në faktoringun “e maturuar”, faktori nuk bën pagese avanse për llogaritë e blera
- Çmimi bleres paguhet në maturim apo në datën mesatare të maturimit të llogarive të cilat janë blerë në pako
- Faktoringu dallon nga huaja bankare në disa mënyra
- Në faktoring theksi është në vlerën e llogarive të arketueshme (asete financiare)

Faktoringu - vazhdim

- Banka fokusohet më shumë në vlerën e aseteve totale të huamarrësit, dhe shpesh shqyrton, për sigurim të huasë, vlerën e kolateralit jashtë llogarive të huamarrësit (inventari, pajimet dhe prona e paluajtshme)
- Faktoringu nuk është hua, por blerje e aseteve financiare (llogarive të arkëtueshme)
- Në faktoringun pa të drejte kthimi prapa (nonrecourse) faktori merr përsipër “riskun kreditor”
- Në ShBA nëse faktori nuk e merr përsiper riskun kreditor për llogaritë e blera, në shumicën e rasteve gjykata i rikarakterizon këto transaksione si hua të siguruara

Faktoringu - vazhdim

- Faktoringu dallon nga Forfaitingu
- Forfaitingu është operacion i bazuar në transakcion që përfshin eksportuesin në të cilin firma shet një nga transakcionet e saj
- Faktoringu është transakcion financiar që përfshin shitjen e cilësdo pjesë të llogarive të arkëtueshme
- Faktoringu shpesh keqinterpretohet si sinonim i diskontimit të faturave, i njohur në Parimet Përgjithesisht të Pranuara të Kontabilitetit si *transferim (assignment)* i llogarive të arkëtueshme. Faktoringu është shitje e llogarive të arkëtueshme, kurse diskontimi i faturave është huazim ku llogaritë e arkëtueshme përdoren si kolateral

Faktoringu - vazhdim

Tri palët drejtëpërdrejtë të përfshira janë:

1. Pala që shet llogaritë e arkëtueshme (shitësi, eksportuesi)
2. Debitori (borxhliu i llogarive të arkëtueshme, apo klienti i shitesit)
3. Faktori
 - Llogaria e arkëtueshme është aset financiar i lidhur me obligimin e debitorit që të paguajë paratë që i ka borxh ndaj shitesit (zakonisht për punët e kryera apo të mirat e shitura)
 - Shitesi shet një apo disa nga faturat e tij (llogaritë e arkëtueshme) me diskont një pale të tretë, organizatë të specilaizuar financiare (faktor), për të siguruar para të gatshme

Faktoringu - vazhdim

- Shitja e llogarive te arketueshme ne fakt transferon pronesine e llogarive te arketueshme te faktori, i cili fiton te gjitha te drejtat ne lidhje me llogarite e arketueshme
- Faktori fiton te drejten te marre pagesen e bere nga debitori per shumen e fatures, dhe ne faktoringun pa te drejte kthimi, bart humbjen nese borxhliu i llogarise nuk e paguan shumen e fatures (vetem ne rast te pamundesise per te paguar)
- Zakonisht, borxhliu njoftohet mbi shitjen e llogarive te arketueshme, dhe faktori ngarkon borxhliun dhe mbledh te gjitha pagesat, qe njihet si faktoringu me njoftim
- Ne rastet e faktoringut “pa-njoftim” shitesi i mbledh llogarite e shitura faktorit, si agjent i tij

Faktoringu - vazhdim

Ekzistojne tri pjese kryesore ne transakcionin e faktoringut “avans”:

- Avansi - % e fatures nominale qe i paguhet shitesit ne kohen e shitjes
- Rezerva - mbetja e cmimit bleres qe mbahet deri sa borxhliu llogarise e ben pagesen
- Diskonti – kostoja e lidhur me transakcionin qe zbritet nga rezerva, se bashku me shpenzimet tjera me rastin e mbledhjes se llogarise se arketueshme, para se rezerva t’i paguhet klientit te faktorit
- Profiti i pergjithshem i faktorit paraqet diferencen midis cmimit qe paguhet per faturat dhe parave qe mirren nga borxhliu, minus shuma e humbjes per shkak te mos pageses se debitorit

Faktoringu - vazhdim

Faktori shpesh i ofron firmes kater sherbime kyqe:

1. Informata mbi aftesine kreditore te blesve potencial vendor dhe te jashtem, dhe ne rastin e faktoringut pa te drejte kthimi, marrjen e riskut kreditor per llogarite e “aprovuara”
2. Mban historikun (regjistrin) e pagesave sipas klienteve
3. Raportet ditore mbi menaxhimin e mbledhjes se llogarive
4. Mbledhjen e llogarive te arketueshme

Ne ditet e sotme arsyeshmeria e faktoringut eshte:

- Produkti pershtatet mire me nevojen e firmave inovative per rritje te shpejte
- U lejon bizneseve te mira qe te kursehen nga menaxhimi i kushtueshem i proceseve gjyqesore dhe mbrojtje nga shqetesimet e falimentimi nga furnitoret, te punesuarit dhe klientet apo si burim i fondeve ne procesin e ristrukturimit te firmave

Faktoringu - vazhdim

Faktoringu eshte metode qe shfrytezohet nga disa firma per te siguruar para

- Kompani te caktuara i shesin llogarite e tyre te arketueshme kur bilancet e parave ne disponim jane te pamjaftueshme qe te permbushin obligimet rrjedhese dhe nevojat e tjera
- Shfrytezimi i faktoringut iu ndihmon firmave qe te mbajne ne vazhdimesi bilance me te ulta te parave
- Duke zvogeluar bilancin e parave, me shume fonde mbeten ne disponim per investime ne rritjen e firmes Krahasimi i kthimeve qe firma mund t'i fitoje ne investimet ne prodhim dhe kostos se shfrytezimit te faktorit eshte kyq ne percaktimin si te shkalles se shfrytezimit te faktoringut ashtu edhe te sasise se parase qe mban

Faktoringu - vazhdim

Faktoringu nderkombetar perfshin keto faza:

- Eksportuesi nenshkruan kontraten e faktoringut me te cilen bart llogarite e arketueshme te dakorduara ne nje faktor eksporti
- Faktor i eksportit zgjedh nje korespodent qe te sherbeje si faktor importi ne vendin ku duhet te dergohet malli Llogarite e arketueshme ribarten te faktor i importit
- Faktor i importit hulumton gjendjen kreditore te blesit te te mirave te eksportuesit dhe vendos linjen kreditore
- Pasi te dergohet malli, faktori i eksportit mund t'ia paguaje eksportuesit avansin prej 80% te vleres se faturave
- Pasi te kryhet shitja, faktori i importit arketon shumen e plote te faturave ne maturim dhe eshte pergjegjes per transmisionin e fondeve te faktori i eksportit i cili pastaj ia paguan eksportuesit pjesen e mbetur
- Nese 90 dite pas dites se skadimit mbetet e papaguar ndonje fature e aprovuar, faktori i importit do te paguaje 100% te vleres se fatures ne baze te garancionit

Faktoringu - vazhdim

Risqet me te rendesishme te faktorit jane

- Risku i debitoreve te mbuluar me faktoring
- Mashtrimi nga klientet
- Faturimi fals, pagesat e keqorientuara, faturimi i parakohshem, etj
- Risqet ligjore dhe tatimore
- Numer i madh i ligjeve te aplikueshme ne vende te ndryshme
- Risku operacional, siq jane kontestet kontraktuale
- Kodi uniform komercial qe siguron te drejtat mbi asetet
- Risqet e teknologjise se komunikimit: sistemi i komplikuar
- Integrues i faktoringut, shkembimi ekstenziv i te dhenave me
- klientet

Forfaitingu

Është formë e financimit afatmesëm të tregtise nderkombetare, respektivisht mënyrë e ofrimit të kredive afatmesme të importit.

- Forfaitingu është term që në përgjithësi përdoret për të treguar blerjen e obligimeve që skadojnë në një datë të caktuar në të ardhmen, që rrjedhin nga dërgimi i mallrave dhe shërbimeve – në shumicën e rasteve në transaksionet e eksportit – pa të drejtë të kërkeses nga mbajtësi i mëparshëm i obligacionit
- Forfaitingu nënkupton blerjen e një serie të instrumenteve kreditore, të tilla si urdhërpagesa të lëshuara sipas letërkredisë, kambiale, dëftesa të borxhit, ose instrumente tjera lirisht të tregtueshme

Forfaitingu

- ❑ Forfajteri zbrit interesin (ne forme te diskontit) sipas shkalles se dakorduar per perioden e plote kreditore te mbuluar nga deftesat dhe kryen pagesen neto menjehere
- Ne kete menyre eksportuesi konverton shitjen e tij kreditore ne transakcion te parase se gatshme
- Pergjegjesi e vetme e eksportuesit mbetet prodhimi dhe dergesa e mallit, duke krijuar keshtu obligim valid te pageses per importuesin

Forfaitingu

- Instrumentet e borxhit leshohen nga eksportuesi (shitesi) kurse pranohen nga importuesi (bleresi) dhe permbajne aval, ose garancion te pakushtezuar
- Garancioni zakonisht leshohet nga banka e importuesit, por disa korporata te forta mund te pranohen pa garancion

Forfaitingu

- Ne kembim te pageses, forfaiteri merr persiper pergjegjesine per kerkesen e borxhit nga importuesi
- Forfaiteri i mban deftesat deri ne maturim te plote (si nje investim) ose ia shet investitorit tjeter pa te drejte kthimi
- Pastaj, mbajtesi i deftesave ia paraqet cdo llogari te arketueshme bankes e cila duhet t'i paguaje, ne perputhje me skadimin e tyre
- Menyre tipike per tu paguar jane intervalet kohore prej gjashte muajsh ne kohezgjatje prej 3-5 vjet
- Perfitimet nga forfaitingu jane relativisht te larta, sepse nuk ka kerkesa (nga eksportuesi) nese mallrat nuk dergohen, ose importuesi nuk paguan

Forfaitingu

- Deftesat prezentohen per pagese pa adresim (pa kerkesa) per eksportuesin, ne favor te te cilit jane leshuar deftesat
- Mungesa e adresimit (kerkesave) e dallon forfaitingun e deftesave te borxhit nga diskontimi i cekut, per te cilin eksportuesi eshte i hapur qe t'i adresohet ne rast mospagese
- Forfaitingu perdoret per transakcionet ne tregtine nderkombetare
- Zakonisht shtepia forfaiter nuk pranon transakcione ne vlere me te vogel se \$100,000
- Forfaitingu eshte financim me norme fikse dhe afat mesme (nje deri ne pese vjet), por tani jane bere me fleksibil sa i perket kushteve

Forfaitingu

- Perpresite e forfaitingut jane:
 - Mbulim 100% i riskut
 - Risku i vendit (risku politik dhe i transferit)
 - Risku valutor
 - Risku komercial
 - Risku i shkalles se interesit
 - Cash i menjehershem
 - Fleksibilitet dhe thjeshtesi
 - Dokumentacion i thjeshte
 - Administrata kreditore dhe mbledhja (koleksioni) ne teresi kryhet nga forfajteri

Forfaitingu

Aspektet e pergjithshme te forfaitingut

- Ripagesa/shuma
 - Ripagesa behet ne rata periodike te barabarta
- Valuta
 - Pagesa behet vetem ne valuten e dakorduar siq jane USD, EUR,...
- Diskonti
 - Forfajteri i diskonton deftesat pasiqe eksportuesi ka derguar mallin te importuesi dhe ka dorezuar dokumentacionin e nevojshem te forfajteri

Forfaitingu

Llojet e instrumenteve

- Certfikata premtimi / kambiale te garantuara me aval apo garancion bankar te ndare
- Klauzola “pa te drejte kthimi” nenkupton se nuk mund ti drejtoheni per asnje kerkese mbajtesit paraparak te deftesave te borxhit
- Klauzola “efektive/neto nga zbritja” nenkupton qe pagesa behet vetem ne valuten e dakorduar dhe pa kurrefare ndalese dhe e lire nga cfardo tatimi, ngarkese te tashme apo ne te ardhmen

Forfaitingu

Format e sigurise bankare

- Garancion dhe aval, qe paraqesin premtim per pagese te shumes se caktuar ne daten e dhene ne rast te mospageses nga ana e debitorit
- Garancioni jepet ne dokument te vecante, kurse avali nenshkruhet direkt ne cdo deftese borxhi
- Financim 100% i mallrave per importuesin
- Norma fikse te interesit, por mund te jene edhe fleksibile
- Permbyllje e shpejte e transakcionit
- Zgjdhje e dizajnuar ne vecanti karshi interesave te eksportuesit

Forfaitingu

Informatat te cilat duhet t'i dije forfaiteri:

- Valuta, shuma dhe perioda e financimit
- Vendi i riskut
- Emri dhe lokacioni i garantuesit
- Dokumenti (certifikate premtimi, kambial, etj)
- Forma e sigurimit (garancion ose aval)
- Skema e ripageses dhe rrjedhat (shuma dhe maturimi)

Forfaitingu

Informatat te cilat duhet t'i dije forfaiteri:

- Mallrat qe eksportohen
- Data e dergimit te mallrave
- Data e dergimit te dokumentacionit
- Lejet dhe licencat e nevojshme (licenca e importit, dokumentet e transferit, etj)
- Vendi i kryerjes se borxhit
- Emri i importuesit dhe eskportuesit

Forfaitingu

Kostoja

- Norma e diskontit, zakonisht kuotohet si “margjin mbi Libor” dhe perbehet nga
 - Kostoja e fondeve bazuar ne normat e Euromarket-it (Libor – London Interbank Offer Rate)
 - Kostoja e mbulimit te riskut komercial, politik dhe te interesit
- Ditet e “pushimit” (grace) jane ditet qe i shtohen cdo maturimi me rastin e prllogaritjes se interesit
 - Kompenzon vonesat ne pagesa qe jane te zakonshme ne vende te caktuara

Forfaitingu

Kostoja

Tarifa e zotimit (commitment fee)

- Eksportuesit shpesh kane nevoje per zotim te forte qe do te blejne kerkesat shume kohe para se te dergohet malli
- Tarifa e zotimit perllogaritet nga dita e zotimit deri ne ditën e pageses

Forfaitingu

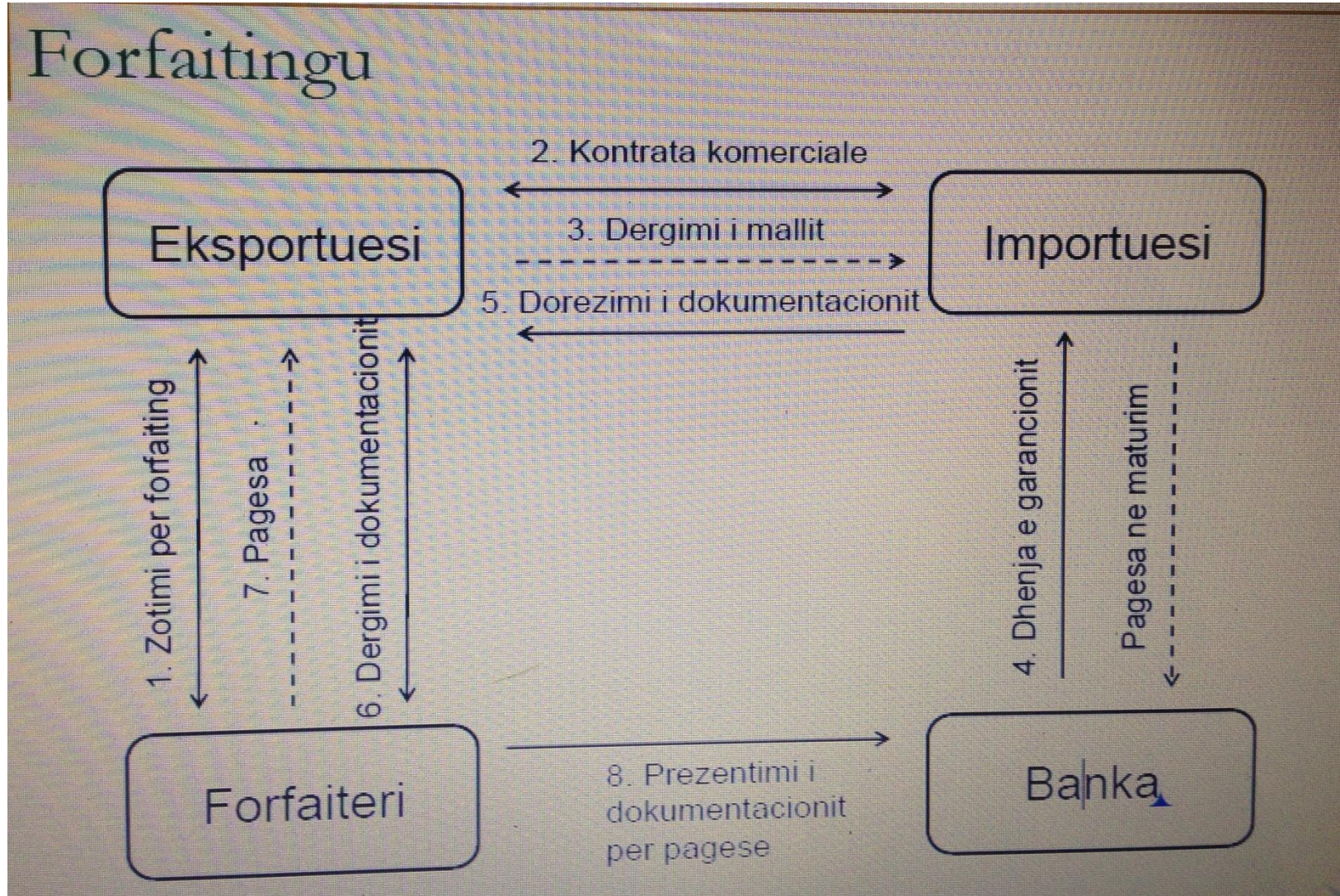
Obligimet garantuese te eksportuesit

- Ne menyre te rregullt te permbush obligimet baze te marreveshjes (dergimi i mallrave te forfaituara)
- Te dergoje te forfaiteri dokumentet autentike

Krahasimi midis forfaitingut dhe kredive perkrahese te eksportit

- Forfaitingu eshte metode suplementare e financimit me kredi formale per mbeshtetje te eksportit
- Forfaitingu i mundeson eksportuesit me shume fleksibilitet
- Nese bleresi insiston ne 100% financim (vetem 85% financohet sipas rregullave te EXIM), forfaitingu mund te mbuloj diferencen prej 15%
- Forfaitingu mund te permbyllet brenda 2-3 diteve, kurse kredia kerkon shume me teper kohe

Forfaitingu

Forfaitingu

Kambiali

per aval for account of the drawee

Bangkok Import Bank, Bangkok

accepted

Import Corporation, Bangkok

Rome, 15 October 1997
(place and date of issue)

USD 2' 000' 000.00
(currency and amount in figures)

On 15 October 1998

for value received, pay **against this bill of exchange**

to the order of Export Limited, Rome

the sum of USD twomillion 00/00-----

effective payment to be made in United States Dollars only
(type of currency)

without deduction for and free of any tax, impost, levy or duty present or future of any nature.

This bill of exchange is payable at Bangkok Import Bank, Bangkok
(domicile)

Drawn on Import Corporation, Bangkok

Export Limited, Rome

(signature of drawer)

Certifikate premtimi

per aval
Bangkok Import Bank, Bangkok

Bangkok, 15 October 1997 USD 2' 000' 000.00
(place and date of issue) (currency and amount in figures)
On 15 October 1998 (date) fixed

for value received, I/we promise to pay against this promissory note
to the order of Export Limited, Rome

the sum of USD twomillion 00/00
effective payment to be made in United States Dollars only
(type of currency)

without deduction for and free of any tax, impost, levy or duty present or future of any nature

This bill of exchange is payable at Bangkok Import Bank, Bangkok
(domicile)

Import Corporation, Bangkok

(signature of the maker)

